

ХОРХЕ ЛУИС БОРХЕС ЕТНОГРАФЪТ

Превод от испански: Светла Христова, 2004

chitanka.info

Разказаха ми тази случка в Тексас, но в действителност бе станала в друг щат. Главният герой е само един, въпреки че всяка история има хиляди главни герои — видими и невидими, живи и мъртви. Струва ми се, че се е казвал Фред Мърдок. Бил висок на ръст — нещо типично за американците, нито рус, нито тъмнокос, с профил, сякаш изсечен с брадва, и твърде пестелив на думи. Нищо особено нямало у него, не притежавал даже онази преднамерена чудатост, която е присъща на младежите. Бил почтителен по природа и не се отнасял недоверчиво към книгите, нито пък към хората, които ги пишат. Намирал се точно в онази възраст, когато човек още не знае кой е, и е готов да се впусне във всичко, което случаят му предостави — персийската мистика или неизвестния произход на унгарския език, алгебрата или приключенията на войната, пуританщината или оргиите. В университета го посъветвали да се заеме с изучаването на туземните традиции. Някои западни племена все още са запазили редица езотерични обреди; преподавателят му, човек вече на години, му предложил да поживее в един резерват, да наблюдава обичаите и да узнае тайната, която шаманите разкриват на новопосветените. А щом се върнел, щял да напише дисертация, която да бъде публикувана от ръководството на института. Мърдок приел идеята с ентусиазъм. Един от предците му бил загинал в пограничните войни; този отколешен расов конфликт сега го обвързвал със задачата му. Несъмнено предвиждал трудностите, които го очаквали; трябвало най-напред да спечели доверието на червенокожите, за да го приемат като свой. Ала все пак се впуснал в това дълго приключение. Повече от две години живял в прерията, спял зад кирпичени стени или направо под открито небе. Ставал преди съмване и лягал на смрачаване; започнал да сънува на език, който не бил езикът на предците му. Приучил небцето си на груби, сурови вкусове, покривал се със странни одежди, забравил приятелите си и града, започнал да мисли по начин, който логиката му отхвърляла. През първите месеци на обучението тайно си водел бележки, които по-късно скъсал — може би за да не събуди подозрението на околните, а може би защото вече не се нуждаел от написаното. След изтичането на срока, определен предварително чрез упражнения от духовно и физическо естество, жрецът му наредил да се постарее да запомня сънищата си и да му ги разказва на разсъмване. Мърдок установил, че в нощите, когато имало пълнолуние, сънувал

бизони. Споделил тези повтарящи се сънища с учителя си, който най-сетне му разкрил тайното учение на племето. Една сутрин, без да се сбогува с когото и да било, младежът си тръгнал.

В града усетил носталгия по онези първи вечери в прерията, в които преди време го мъчела носталгия по града. Отишъл в кабинета на преподавателя си и му казал, че знае тайната, но е решил да не я разкрива.

— Да не би да ви обвързва клетва? — запитал професорът.

— Не това е причината — отвърнал Мърдок. — В онези далечни земи научих нещо, което не мога да изкажа.

— Може би английският език не разполага с достатъчно средства, за да го изрази? — предположил другият.

— И това не е, господине. Сега, когато владее тайната, бих могъл да я разглася по сто различни и даже противоречиви начина. Не зная как точно да ви кажа, ала тайната е прекрасна и сега науката, нашата наука, ми изглежда лекомислена и повърхностна — след кратко мълчание добавил: — А освен това самата тайна не е толкова ценна, колкото пътищата, които ме отведоха до нея. Струва си човек да извърви тези пътища сам.

Преподавателят му рекъл хладно:

— Ще предам решението ви на съвета. Да не би да сте намислили да заживеете сред индианците?

— Не — отвърнал Мърдок. — Навярно няма да се върна в прерията. Това, на което ме научиха тамошните хора, има стойност навсякъде и при всякакви обстоятелства.

Такава била същността на разговора им. Фред се оженил, развел се и сега е един от библиотекарите на Йейл.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.